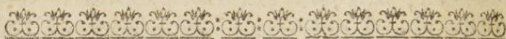

ὠφελόμενος, πρὸς δὲ τέτοις κακοδοξῶν, πῶς
 125 ἐκ ἐπιπόνως τε καὶ ἀλυσιτελαῶς, καὶ κατα-
 γελάσως βιάσθαι. — Ἀπατεῶνα δὲ ἐκάλει,
 ἢ μικρὸν μὲν, ἔδ' εἴ τις ἀργύριον ἢ σκευὸς
 παρά τῃ πειθῶι λαβὼν ἀποσεροίῃ· πολὺ δὲ
 μέγιστον, ὅστις μηδενὸς ἄξιός ὢν ἐξηπατῆκει
 πειθῶν, ὡς ἰκανὸς εἴη τῆς πόλεως ἡγεῖσθαι.
 Ἐμοὶ μὲν ἐν ἐδόκει καὶ τῷ ἀλαζονεύσθαι
 ἀποτρέπειν τὰς συνόντας τοιαύδε διαλεγό-
 μενος.

VIII.

E XENOPHONTIS Memorabilibus
Socratis L. II, 1-3.

*Herculis
Prodicii
fabula.*

Πρόδικος ὁ σοφὸς ἐν τῷ συγγράμματι τῷ
 περὶ τῷ Ἡρακλέως, ὡδὲ πῶς λέγει, ὅσα
 2 ἐγὼ μέμνημαι. φησὶ μὲν Ἡρακλέα, ἐπεὶ ἐκ
 παιδῶν εἰς ἦβην ὤρματο, ἐν ἧ οἱ νέοι ἤδη αὐ-
 τοκράτορες γιγνόμενοι, δηλῆστιν, εἴτε τὴν δι'
 ἀρετῆς ὁδὸν τρέφοντα ἐπὶ τὸν βίον, εἴτε τὴν
 διὰ κακίας, ἐξελθόντα εἰς ἡτυχίαν καθήσθαι,
 3 ἀπορῶντα ὁποτέραν τῶν ὁδῶν τράπηται, καὶ
 4 φανήσασθαι αὐτῷ δύο γυναῖκας προίεναι μεγά-
 λας· τὴν μὲν ἐτέραν εὐπρεπῆ τε ἰδεῖν, καὶ
 5 ἠλευθέριον φύσει, κεκοσμημένην τὸ μὲν σῶμα
*Habitus
virtutis,*
 καθαρότησι, τὰ δὲ ὄμματα αἰδοῖ, τὸ δὲ
 5 οἷμα σωφροσύνη, ἐσθῆτι δὲ λευκῇ τὴν δ'
*& volupta-
tis.*
 ἐτέραν τεθραμμένην μὲν εἰς πολυσαρκίαν τε
 καὶ ἀπαλότητα· κεκαλλωπισμένην δὲ τὸ μὲν
 χρῶμα, ὥστε λευκοτέραν τε καὶ ἐρυθροτέραν
 τῷ

τῷ ὄντος δοκεῖν φαίνεσθαι· τὸ δὲ ὄχημα, ὥστε
 δοκεῖν ὀρθότεραν τῆς φύσεως εἶναι· τὰ δὲ ὄμι- 6
 ματα εἶναι ἀναπεπτημένα· ἐσθῆτα δὲ ἐξ ἧς
 ἂν μάλιστα ὥρα διαλάμπῃ, κατασκοπεῖσθαι
 δ' ἅμα ἑαυτὴν, ἐπισκοπεῖν δὲ καὶ εἴ τις ἄλλος 7
 αὐτὴν θεᾷται· πολλάκις δὲ καὶ εἰς τὴν ἑαυ-
 τῆς σκιὰν ἀποβλέπειν. Ὡς δ' ἐγένετο πλη-
 σιέτερον τῷ Ἡρακλέει, τὴν μὲν πρόσθεν ῥηθεῖ-
 σαν ἰεὺς τὸν αὐτὸν τρόπον· τὴν δ' ἑτέραν 8
 φθάσαι βεβλομένην, προσδραμεῖν τῷ Ἡρα-
 κλεῖ καὶ εἰπεῖν. Ὁρῶ σε, ὦ Ἡράκλεις, ἀπο- 9
 ρῆντα ποῖαν ὁδὸν ἐπὶ τὸν βίον τράπη. *Oratio ve-*
 ἐν ἐμὲ φίλην ποιήσης, ἐπὶ τὴν ἡδίστην τε καὶ *lupratis.*
 ῥάστην ὁδὸν ἀζῶ σε· καὶ τῶν μὲν τερπνῶν ἔδε-
 νός ἀγευστός ἐστι, τῶν δὲ χαλεπῶν ἀπειρος 10
 διαβίωσι. Πρῶτον μὲν γὰρ ἐ πολέμων ἔσθε
 πραγμάτων φρονιεῖς, ἀλλὰ σκοπέμενος διέσθι,
 τί ἂν κεχαρισμένοι ἢ σιτίον, ἢ ποτόν εὖροις,
 ἢ τί ἂν ἰδῶν τερψθεῖς, ἢ τίναν ὀσφρανομε- 11
 νος ἢ ἀπλόμενος ἡδύθεις, τίσι δὲ παιδικαῖς ὀμι-
 λῶν μάλιστα ἂν εὐφρανθεῖς, καὶ πῶς ἂν μα-
 λακάταλα καθεύδοις, καὶ πῶς ἂν ἀπονάταλα 12
 τέτων πάντων τυγχάνοις. Ἐὰν δὲ περὶ γένησί
 τις ὑποψία σπάνεως, ἀφ' ἧν ἔσαι ταῦτα, ἔ-
 φόβος, μὴ σε ἀγάγω ἐπὶ τὸ πονεῖντα καὶ
 ταλαιπωρεῖντα τῷ σώματι καὶ τῇ ψυχῇ
 ταῦτα πορίζεσθαι· ἀλλ' οἷς ἂν οἱ ἄλλοι ἐργα- 13
 ζονται, τέτοις σύ χρήσῃ, ἔδενός ἀπεχόμενος,
 ὅθεν ἂν δυνατόν ἢ τι κερδαῖνα. Πανηαχόθεν
 γὰρ ὠφελείσθαι τοῖς ἐμοὶ ξυνῆσιν ἐξέσιαν
 ἔγωγε παρέχα. Καὶ ὁ Ἡρακλῆς ἀνέσας 14
 ταῦτα, ὦ γυναῖκα, ἔφη, ὄνομα δὲ σοι τί ἐσιν;
 ἢ

a Intellige, viam ingrediatis, vel simile quiddam, ex
 praecedentibus ἐπὶ τὸν βίον τράπη.

- ἡ δὲ, οἱ μὲν ἐμοὶ Φίλοι, ἔφη, καλέσει με εὐδαιμονίαν, οἱ δὲ μισῆνές με ὑποκοριζόμενοι, ὀνομάξουσίν με Κακίαν. Καὶ ἐν τῷτῳ ἡ ἑτέρα γυνὴ προσελθῆσα εἶπεν· καὶ ἐγὼ ἦκα πρὸς σε, ὦ Ἡράκλεις, εἰδύσα τὰς γεννήσαντάς σε, καὶ τὴν φύσιν τὴν σὴν ἐν τῇ παιδίᾳ καταμα-
 15 *Oratio virtutis.* θῆσα· ἐξ ὧν ἐλπίζω, εἰ τὴν πρὸς ἐμὲ ὁδὸν τράπῃ, σφόδρ' ἂν σε τῶν καλῶν καὶ σεμνῶν ἐργάτην ἀγαθὸν γενέσθαι, καὶ ἐμὲ ἐτι πολὺ ἐντιμωτέραν, καὶ ἐπ' ἀγαθοῖς διαπρεπεσέραν
 17 Φανῆσαι. Οὐκ ἐξαπατήσω δὲ σε προσιμίους ἡδονῆς, ἀλλ' ἤπερ οἱ θεοὶ διέθεσαν, τὰ ὄντα
 18 *Difficilia quae honesta.* διηγέσομαι μετ' ἀληθείας. Τῶν γὰρ ὄντων ἀγαθῶν καὶ καλῶν, ἔδεν ἀνευ πόνου καὶ ἐπι-
 19 μελείας θεοὶ διδάσασιν ἀνθρώποις· ἀλλ' εἴτε τὰς θεὰς ἰλέως εἶναι σοι βέλαι, θεραπευτέον
 20 τὰς θεὰς· εἴτε ὑπὸ φίλων ἐθέλεις ἀγαπᾶσθαι, τὰς φίλους ἐνεργετητέον· εἴτε ὑπὸ τινοσ πόλεως ἐπιθυμεῖς τιμᾶσθαι, τὴν πόλιν ὠφελιχτέον· εἴτε ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος πάσης ἀξιοῖς ἐπ' ἀρετῇ θαυμάζεσθαι, τὴν Ἑλλάδα πειρατέον εὐποιεῖν· εἰ γε τὴν γῆν φέρειν σοι καρπὸς ἀφθόνος, τὴν γῆν θεραπευτέον· εἴτε ἀπὸ βοσκημάτων οἶει δεῖν πλετίζεσθαι, τῶν
 22 βοσκημάτων ἐπιμελητέον; εἴτε διὰ πολέμου ὀρμᾶς αὐξέσθαι, καὶ βέλαι δύνασθαι τὰς τε φίλους ἐλευθερῆν, καὶ τὰς ἐχθρὸς χειρῆσθαι, τὰς πολεμικὰς τέχνας αὐτάς τε, παρὰ τῶν ἐπισταμένων μαθητέον, καὶ ὅπως αὐτοῖς δεῖ
 23 χρῆσθαι, ἀσκητέον· εἰ δὲ καὶ τῷ σώματι βέλαι δυνατός εἶναι, τῇ γνώμῃ ὑπηρετεῖν ἐθιστέον τὸ σῶμα, καὶ γυμνασέον σὺν πόνοις
 24 καὶ ἰδρώτι. Καὶ ἡ Κακία ὑπολαβῆσα εἶπεν, ὡς
 Φησι

Φησι Πρόδομος, ἔννοεῖς, ὦ Ἡράκλεις, ὡς χα- Altercatio
 λεπὴν καὶ μακρὰν ὁδὸν ἐπὶ τὰς εὐφροσύνας ἢ virii & vir-
 γυνὴ σοὶ αὐτὴ διηγεῖται, ἐγὼ δὲ βραδία, καὶ entis.
 βραχέϊαν ὁδὸν ἐπὶ τὴν εὐδαιμονίαν ἄξω σε. 25
 Καὶ ἡ Ἀρετὴ εἶπεν ὦ τλήμων, τί δὲ σὺ ἀγα-
 θὸν ἔχεις, ἢ τί ἡδὺ αἶσθα, μὴδὲν τῶν ἐνεκα
 πράττειν ἐθέλῃσα; ἦτις ἔδε τὴν τῶν ἡδέων
 ἐπιθυμίαν ἀναμένεις, ἀλλὰ πρὶν ἐπιθυμῆσαι
 πάνταν ἐπιπλάσαι, πρὶν μὲν πενήν ἐοδίσ- 26
 σα, πρὶν δὲ δαΐην πίνῃσαι ἵνα μὲν ἡδέως Φά-
 γοις, ὀφιοποιῖς μηχαναιμένη ἵνα δὲ ἡδέως πί-
 νῃς, οἴνῃς τε πολυτελεῖς παρασκευάζῃ, καὶ
 τῆ θέρῃς χίονα περιθέστα ζητεῖς ἵνα δὲ κα- 27
 θυπνώσῃς ἡδέως, ἔ μόνον τὰς σρωμνάς μα-
 λακὰς, ἀλλὰ καὶ τὰς κλίνας, καὶ τὰ ὑπό-
 βαθρα ταῖς κλίνας παρασκευάζεις ἔ γὰρ
 διὰ τὸ πονεῖν, ἀλλὰ διὰ τὸ μὴδὲν ἔχειν ὅ, τι
 ποιῆς, ὑπὲς ἐπιθυμῆς. — Τῆ πάνταν ἡδίστη 28
 ἀκχσματος, ἐπαίνῃς ἑαυτῆς ἀνήκοος εἶ καὶ Spectacu-
 τῆ πάντων ἡδίστη θεάματος, ἀθέατος lum pul-
 γὰρ πρόποσε σεαυτῆς ἔργον καλὸν τεθέασα cherimum.
 τίς δ' ἂν σοὶ λεγῶσῃ τί πισεύσεις; τίς δ' ἂν 29
 δεομένη τῆς ἐπαρχέσειεν; ἢ τίς ἂν εὐφρονῶν
 τῆ σὲ θιάσῃς τολμήσειεν εἶναι; οἱ νόοι μὲν ὄν- Vitiosorum
 τες, τοῖς σώμασιν ἀδύνατοι εἰσι, πρεσβύτεροι miseria.
 δὲ γενόμενοι, ταῖς ψυχαῖς ἀνοητοὶ ἀπάνως 30
 μὲν λιπαροὶ διὰ νεότητος τρεφόμενοι, ἐπιπόνως
 δ' αὐχιηροὶ διὰ γήρως περῶντες, τοῖς πεπρα-
 γμέναις αἰαχυνόμενοι, τοῖς δὲ πραττομένοις
 βαρυνόμενοι τὰ μὲν ἡδέα ἐν τῇ νεότητι δια-
 δραμόντες, τὰ δὲ χαλεπὰ εἰς τὸ γῆρας ἀπο-
 θέμενοι. Ἐγὼ δὲ συνίμι μὲν θεοῖς, σύνειμι 31
 δὲ ἀνθρώποις τοῖς ἀγαθοῖς ἔργον δὲ καλὸν

- ἔτε θεῶν, ἔτε ἀνθρώπινον χάρις ἐμῆ γίνε-
ται. Τιμῶμα δὲ μάλις πάντων καὶ παρὰ
θεοῖς καὶ παρὰ ἀνθρώποις, οἷς προσήκει.
- 32 *Virtutis
commoda.* Ἀγαπήν μὲν γὰρ συνεργὸς τεχνήταις, πίσῃ
δὲ φύλαξ οἴκων δεσπότηται, εὐμενὴς δὲ πα-
ραστάτις οἰκέταις, ἀγαθὴ δὲ συλλήπτρια τῶν
ἐν εἰρήνῃ πόνων, βεβοαία δὲ τῶν ἐν πολέμῳ
σύμμαχος ἔργων, ἀρίστη δὲ Φιλίας κοινωνός.
- 33 Ἔστι δὲ τοῖς μὲν ἐμοῖς φίλοις ἡδέια μὲν καὶ ἀ-
πράγμων σίτων καὶ ποτῶν ἀπόλαυσις ἀνε-
χούσα γὰρ ἕως ἀν ἐπιθυμήσωσιν αὐτῶν. ὕπνος
αὐτοῖς παρέσι ἡδίων ἢ τοῖς ἀμόχθοις καὶ ἔτε
ἀπολιπόντες αὐτὸν ἀχθοῦσιν, ἔτε διὰ τῆτον
- 35 μεθιάσι τὰ δέοντα πράττειν. Καὶ οἱ μὲν νέοι
τοῖς τῶν πρεσβυτέρων ἐπαίνους χαίρουσιν· οἱ
δὲ γεραίτεροι ταῖς τῶν νέων τιμαῖς ἀγάλλον-
- 36 ται. Καὶ ἡδέας μὲν τῶν παλαιῶν πράξεων
μémνησιν, εὐ δὲ τὰς παρῆσας ἡδύσιν πράτ-
τοῦτες, δι' ἐμὲ φίλοι μὲν θεοῖς ὄντες, ἀγα-
37 πηλοὶ δὲ φίλοις, τίμιοι δὲ παρῆσιν. Ὅταν δ'
ἔλθῃ τὸ πεπρωμένον τέλος, ἔ μετὰ λήθης
ἄτιμοι κείνησιν, ἀλλὰ μετὰ μνήμης τὸν αἰεὶ
- 38 χρόνον ὑμνῶμενοι θάλλουσι. Τσιαυτὰ σοι, ὦ
παῖ τοκέων ἀγαθῶν Ἡράκλεις, ἔξεσι διαπο-
νησαμένῳ τὴν μακαριστοτάτην εὐδαιμονίαν κε-
39 κῆσθαι. Οὕτω πᾶς διάκει Πρῶδικος τὴν ὑπ'
ἀρετῆς Ἡρακλέους πάσθουσιν· ἐκόσμησε μὲν ἴσος
ταῖς γνώμας ἐτι μεγαλειότηροισι γήμασι ἢ ἐγὼ
40 νῦν. (2) Αἰδομένός ποτε Σωκράτης Λαμ-
*Filium ma-
tri placat
Socrates.* προκλέα τὸν πρεσβύτατον υἱὸν εαυτῆ πρὸς τὴν
μητέρα χαλεπαίνοντα, εἰπέ μοι, ἔφη, ὦ παῖ,
οἴσθ' ἂν τις ἀνθρώπος ἀχαρίστους καλεσμένους;
- 41 Καὶ μάλα, ἔφη ὁ νεανίσκος. Καταμεμάθη-
κας

κως ἐν, τὴς τί ποιῆσας τὸ ὄνομα τῆτο ἀπο- *Inerati quæ*
 καλῶσιν; Ἐγὼ εἶπῃ τὴς γὰρ εὐ παθόν- *E quales.*
 τας, ὅταν δυνάμενοι χάριν ἀποδένα μὴ ἀπο-
 ὐώσιν, ἀχαρίζεσ καλῶσιν. Οὐκ ἐν δοκεῖσί σοι 42
 ἐν τοῖς ἀδικοῖς καταλογίζεσται τὴς ἀχαρίζεσ;
 ἔμοιγ, εἶπῃ. Ἦδη δὲ ποτε ἐσκέψω, εἰ ἄρα,
 ὡσπερ τὸ ἀνδραποδιζεσται τὴς μὲν Φίλεις ἀδι-
 κων εἶνα δοκεῖ, τὴς δὲ πολεμῖες ἡκαμον εἶνα
 καὶ τὸ ἀχαριεῖν πρὸς μὲν τὴς Φίλεις ἀδικόν
 ἐσι, πρὸς δὲ τὴς πολεμῖες δίκαιον; Καὶ 43
 μάλια δ, εἶπῃ καὶ δοκεῖ μοι, ὕφ' ἃν τις εὐ
 παθῶν, εἴτε Φίλις εἴτε πολεμῖς μὴ πεῖράτα
 χάριν ἀποδιδένα, ἀδικος εἶνα. — Οὐκ 44
 ἐν ὅσω ἂν τις μείζω ἀγαθὰ παθῶν μὴ ἀπο-
 διδῶ χάριν, τοσῶτω ἀδικώτερος ἂν εἴη; συν-
 ἔπῃ καὶ τῆτο. Τίνας ἐν, εἶπῃ, ὑπὸ τίων 45
 εὐροῖμεν ἂν μείζονα εὐεργετημένους ἢ πῶδας
 ἀπὸ γονέων; ἃς οἱ γονεῖς ἐκ μὲν ἐκ ὄνων ἐποίη-
 σαν εἶνα, τοσαῦτα δὲ καλὰ ἰδεῖν, καὶ τοσῶ-
 των ἀγαθῶν μελαχεῖν, ὅσα οἱ θεοὶ παρέχεσσι
 τοῖς ἀνθρώποις ἃ δὴ καὶ ἔτιωσ ἡμῖν δοκεῖ 46
 πᾶντος ἀξία εἶνα, ὡσε πᾶντες τὸ καταλιπεῖν
 αὐτὰ πάντων μάλια φεύγομεν καὶ ἀ πόλεις 47
 ἐπὶ τοῖς μεγίστοις ἀδικήμασι ζημίαν θάνατον
 πεποιήκασιν, ὡς ἐκ ἂν μείζονος κακῆ φόβω
 τὴν ἀδικίαν παύσοιτες. — Φανεροὶ δ' ἐσμέν 48
 καὶ σκοπέμενοι, ἐξ ὁποίων ἂν γυναικῶν βέλ- *Cirae pæ-*
 τισα ἡμῖν τέκνα γένοιτο, ὡς συνελθόντες τε *rentum cir-*
 κνοποιήμεθα. Καὶ ὁ μὲν ἀνὴρ τὴν τε συνέκνο- *ca liberos.*
 ποιήσασαν ἑαυτῷ τρέφει, καὶ τοῖς μέλλασιν 49
 G 2 ἔσε-

b Scil. ἐσκεψάμεν. Nondum affirmat ipsam quaestio-
 nem, sed modo se considerasse ait, quaestionem negat. Nec
 enim solum iniustum esse fatetur amicis gratiam non referre,
 sed etiam, si quis hosti non retulerit.

- ἔσεσθαι πασι προπαρασκευάζει πάντα, ὅσα
 ἀν εἴηαι συνοίσειν αὐτοῖς προς τὸν βίον, καὶ
 50 ταῦτα ὡς ἀν δύνηαι πλείστα ἢ δὲ γυνὴ ὑπο-
Molestiae
praegnantis
& matris.
 δεξαμένη τε φέρει τὸ φοβρῖον τῆτο, βαρυνομένη
 τε καὶ κινδυνεύουσα περι τῆ βίος, καὶ μελαδι-
 51 δῶσα τῆς τροφῆς, ἧς καὶ αὐτὴ τρέφεται καὶ
 σὺν πολλῶ πόνῳ διενέγκασα καὶ τεκῶσα,
 τρέφει τε καὶ ἐπιμελεῖται ἕτε προπεπονθῶια
 ἔδεν ἀγαθόν, ἕτε γιγνώσκον τὸ βρέφος, ὕφ
 ὅτε εὐ πάχει^c· ἔδε σημαίνει δυναμενον ὅτι
 52 δεῖται ἀλλ αὐτὴ φοχαζομένη τάτε συμφερόντα
 καὶ κεχαρισμένα, πειράται ἐκπληρῆν, καὶ
 τρέφει πολὺν χρόνον, καὶ ἡμέρας καὶ νύκτας
 ὑπομένουσα πονεῖν, ἐκ εἰδῶια τίνα τῆτων χά-
 53 ριν ἀπολήψεται. Καὶ ἐκ ἀρκεί φρέψαι μόνον,
 ἀλλὰ καὶ ἐπειδὰν δόξωσιν ἱκανοὶ εἶναι οἱ παῖ-
 δες μανθάνειν τι, ἀ μὲν αὐτοὶ ἐχῶσιν οἱ γονεῖς
 54 ἀγαθὰ προς τὸν βίον διδάσκωσιν. Ἀλλ' ἀν
 οἶονηαι ἄλλον ἱκανώτερον εἶναι διδάξαι, πέμπω-
 σι προς τῆτον δαπανῶντες, καὶ ἐπιμελεῖναι
 πάντα παιδντες, ὅπως οἱ παῖδες αὐτοῖς γέων-
 55 ται, ὡς δυναθόν βέλτισοι. Προς ταῦτα ὁ νεα-
 νίσκος ἔφη, ἀλλὰ τοι, εἰ ταῦτα πάντα πε-
 ποίηκε, καὶ ἄλλα τῆτων πολυπλάσια, ἔδεις
 ἀν δύναθιο αὐτῆς ἀναχεῶσαι τὴν χαλεπότηηα.
 56 Καὶ ὁ Σωκράτης, ποτερα δὲ οἶει, ἔφη, θηρις
Querela
filii de matre
refutatur.
 ἀγριότηηα δυσφορεῖραν εἶναι ἢ μητρος; ἐγὼ
 μὲν οἶμαι, ἔφη, τῆς μητρος τῆςγε τοιαύτης.
 57 Ἥδη πώποτε ἐν ἡ δακῶσα κακόν τι σοι ἔδωκεν,
 ἢ λακῆισασα, οἰα ὑπὸ θηριων ἤδη πολλοὶ ἐπα-
 58 θον; Ἀλλὰ νῆ Δια, ἔφη, λέγει, ἀ ἐκ ἀν

τις

c Ita rescripti pro συμπάχει, quod erat in exemplo nostro: & confirmat WELLS.

τις ἐπὶ τῷ βίῳ παντὶ βεβαιοῦσθαι. Σὺ δὲ
 πόσα, εἶπεν ὁ Σωκράτης, οἷσι ταύτη δυσά-
 νεκτα, καὶ τῇ Φωνῇ καὶ τοῖς ἔργοις ἐκ παιδείας
 δυσκολωμένων, καὶ ἡμέρας, καὶ νυκτὸς πρᾶ-
 γματα παραχεῖν; πόσα δὲ λυπητὰ κάμνων;
 ἀλλ' ἔδεν πάποτε αὐτὴν, εἶπεν, ἔτ' εἶπα, ἔτ' 59
 ἐποίησα ἔδεν ἐφ' ᾧ ἠχύνθη. τί δ' οἷσι, εἶπεν,
 χαλεπώτερον εἶναι σοὶ ἀκχεῖν, ὡν αὐτὴ λέγει,
 εἰ τοῖς ὑποκριταῖς ὅταν ἐν ταῖς τραγωδίαις
 ἀλλήλους τὰ ἐχθρὰ λέγουσιν; ἀλλ' οἶμαι ἐπειδὴ 60
 ἐκ οἴουμαι τῶν λεγομένων, ἔτε τὸν ἐλέγχουσα
 ἐλέγχευ ἵνα ζημιώσῃ, ἔτε τὸν ἀπειλῶσα
 ἀπειλεῖν, ἵνα κακὸν τι ποιήσῃ, βραδίως φέρεται.
 Σὺ δ' εὖ εἰδώς, ὅτι ἂν λέγῃ σοὶ μήτηρ ἢ μόνον 61
 ἔδεν κακὸν νοῆσαι λέγει, ἀλλὰ καὶ βεβλομένη
 σοὶ ἀγαθὰ εἶναι ὅσα ἔδεν, χαλεπαίνεις;
 ἢ νομίζεις κακόν ἐν τῇ μητέρα σοὶ εἶναι; ἔδῃ-
 τα, εἶπεν, τῆτο δὴ ἐκ οἴουμαι. καὶ ὁ Σωκρά- 62
 τής, ἔκῃν, εἶπεν, σὺ ταύτην εὖνεν τέ σοι ἔσαν,
 καὶ ἐπιμελομένην ὡς μάλιστα δύνασαι κάμνον- 63
 τος, ὅπως ὑγιάνῃς τε, καὶ ὅπως τῶν ἐπιη-
 δείων μηδενὸς ἐδεῆς ἔσῃ, καὶ πρὸς τέτοις πολλὰ
 τοῖς θεοῖς εὐχομένην ἀγαθὰ ὑπὲρ σῆς, καὶ
 εὐχὰς ἀποδιδῶσαν, χαλεπὴν εἶναι φῆς; ἐγὼ
 μὲν οἶμαι εἰ τοιαύτην μὴ δύνασαι φέρειν μητέ- 64
 ρα, τὰγαθὰ σε ἐδύνασαι φέρειν. — οὐκ
 οἶδα, ὅτι καὶ ἡ πόλις ἄλλης μὲν ἀχαριστίας 65
 ἔδεμναις ἐπιμελεῖται, ἔδεν δικάζει, ἀλλὰ πε-
 ριστὰ τὰς εὐπεπονθότας χάριν ἐκ ἀποδιδόν-
 τας, ἐάν δέ τις γονείας μὴ θεραπεύῃ, τῆτω
 δίκην τ' ἐπιτίθῃσι καὶ ἀποδοκιμάζουσα ἐκ εἰ-
 αρ-

*Iniuria
histrionum.*

*Lex aduer-
sus liberos
ingratos.*

G 3

d Int. τόσα, ὅσα ἔδεν, tantum tibi optat & cogitat boni, quantum nulli.

- ἀρχῆν τῆτον, ὡς ἔτε ἀν τὰ ἱερά ° εὐσεβῶς
 66 θυόμενα ὑπὲρ τῆς πόλεως τέττε θυόηος, ἔτε
 ἄλλο καλῶς καὶ δικαίως ἔδεν ἀν τέττε πρά-
 ξαίης. Καὶ νῆ Δία, εἰάν τις τῶν γονέων τε-
 λεύησάηων τὲς τάφης μῆ κοσμή, καὶ τέττο
 ἔξταίξει ἡ πόλις ἐν ταῖς τῶν ἀρχόντων δοκιμα-
 67 σιας. Σὺ ἔν, ὦ παῖ, ἀν σωφρονῆς, τὲς
 μὲν θεῶς παρελήθη συγγνώμονας σοι εἶναι,
 εἴτι παρημέληκας τῆς μήτρος, μῆ σε ἔτοι νο-
 μίσαντες ἀχάριστον εἶναι, ἐκ ἐθέλωτων εὐ ποιῶν
 68 τὲς δ' ἀνθρώπων αὐ Φυλάξη, μῆ σε αἰδοί-
 μενοι τῶν γονέων ἀμελέηηα πάντες ἀτιμάσω-
 σιν, εἴτα ἐν ἐρημίᾳ Φίλων ἀναΦανῆς· εἰ γάρ
 σε ὑπολάβοιεν πρὸς τὲς γονέας ἀχάριστον εἶ-
 ναι, ἔδειξ ἀν νομίσαιεν εὐ σε παιήσας, χάριν
 69 ἀπολήψεσθαι. (3) ΧαίρεΦῶνῆα δὲ πηθε καὶ
 Χαίρεκράτην ἀδελΦῶν^f μὲν ὄηε ἀλλήλων, ἐαυ-
 τῶν δὲ γνωρίμα, αἰδοόμενος διαΦερομένα, ἰδῶν
 70 τὸν Χαίρεκράτην, εἶπε μοι, ἔφη, ὦ Χαίρε-
 κράτες, ἔ δηπῆ καὶ σὺ εἰ τῶν τοιῶτων ἀνθρώ-
 πων, οὐ χρησιμώτερον νομίζωσι χρέματῆα ἢ
 ἀδελΦόν†; καὶ ταῦτα τῶν μὲν ἀΦρόνων ὄηων,
 τῆ δὲ Φρονίμῆ καὶ τῶν μὲν Βοηθείας δεομένων,
 τῆ δὲ Βοηθεῖν δυναμένων· καὶ πρὸς τέτοις, τῶν
 71 μὲν πλειόνων ὑπαρχόντων, τῆ δ' ἐνός. Θου-
 μασὸν δὲ καὶ τέττο, εἴτις τὲς μὲν ἀδελΦῶς
 ζημίον ἡγείται, ὅτι ἔ καὶ τὰ τῶν ἀδελΦῶν
 κέρηται, τὲς δὲ πολίτας ἔχ ἡγείται ζημίαν,
 72 ὅτι ἔ καὶ τὰ τῶν πολιτῶν ἔχει. — Ἐφη ἡ

Σαί-

e. Refertur ad εὐσεβῆς ad θύοντες. Neque tamen damna-
 verim rationem Cl. Ernesti, qui accusativus consequen-
 tiae in priore comitate agnoscit, Genitivus in proximo.

f. Vid. n. 6. l. 28. sq.

† Al. ἀδελφῶς, ad quod Synesi consueta referri potest
 τὰ ἴα.

Σωκράτης ὡππερ ἵππος τῷ ἀνεπισήμονι μὲν,
ἐγχειρῆσι δὲ χρῆσθαι ζημία ἐστίν· ἔτω καὶ
ἀδελφός ὅταν τις αὐτῷ μὴ ἐπισάμενος ἐγχειρῆ
χρῆσθαι, ζημία ἐστίν. Πῶς δ' ἂν ἐγώ, ἔφη ὁ

73

Χαιρέκράτης, ἀνεπισήμων εἶην ἀδελφῷ χρῆ-
σθαι, ἐπισάμενός γε καὶ εὐ λέγειν τὸν εὐ λέ-
γούσα, καὶ εὐ ποιεῖν τὸν εὐ ποιῶσα. τὸν μὲνοι

74

καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ πειρώμενον ἐμὲ ἀνιῶν ἔκ
ἀν δυνάμην ἔτ' εὐ λέγειν, ἔτ' εὐ ποιεῖν, ἀλλ'
ἔδὲ πειράσομαι. Καὶ ὁ Σωκράτης ἔφη, θαν-

75

μασά γε λέγεις, ὦ Χαιρέκράτης· εἰ κύων μὲν
σοι ἦν ἐπὶ προβάτοις ἐπιήθεος ὢν, καὶ τῆς

*Canem pla-
cas fratrem
non item?*

μὲν ποιμένας ἡσπάσθῃ, σοὶ δὲ προσίησι ἐχα-
λέπωνεν, ἀμελήσας ἂν τῆ ὀργίζεσθαι, ἐπειρῶ

76

εὐ ποιήσας πρᾶννει αὐτόν· τὸν δὲ ἀδελφὸν
φῆς μὲν μέγα ἂν ἀγαθὸν εἶναι, ὄντα πρὸς σὲ
οἶον δεῖ, ἐπίσασθαι δὲ ὁμολογῶν καὶ εὐ ποιεῖν

77

καὶ εὐ λέγειν, ἔκ ἐπιχειρεῖς μηχανᾶσθαι, ὅπως
σοι ὡς βέλτιος ἦ; Καὶ ὁ Χαιρέκράτης, δέδοικα,
ἔφη, ὦ Σώκρατες, μὴ ἔκ ἔχω ἐγὼ τοσαύτην

78

σοφίαν, ὥςτε Χαιρεφῶνίᾳ ποιῆσαι πρὸς ἐμὲ
οἶον δεῖ καὶ μὴν ἔδέν γε ποκίλον, ἔφη ὁ Σω-

79

κράτης, ἔδὲ καινὸν δεῖ ἐπ' αὐτόν, ὡς ἐμοὶ
δοκεῖ, μηχανᾶσθαι· οἷς δὲ καὶ συ ἐπίσασθαι
αὐτός, οἶμαι ἂν αὐτόν ἀλόγῃ, περὶ πολλῆ

80

ποιεῖσθαι σε. Οὐκ ἂν φθάνοις, ἔφη, λέγων,
εἴ τι ἤδησά με Φίλιτρον ἐπισάμενον, ὃ ἐγὼ
εἰδὼς λέληθα ἐμαυτόν; Λέγε δὴ μοι, ἔφη,

*Ratio con-
ciliandi
fratrem.*

εἴ τινα τῶν γνωρίμων βέλοιο κατεργάσασθαι,
ὅποτε θυσι καλεῖν σε ἐπὶ δεῖπνον, τί ἂν ποιῆς;
Δῆλον, ὅτι κατάρχοιμι ἂν τῆ αὐτός, ὅτε

81

θυοίμι, καλεῖν ἐκεῖνον. Εἰ δὲ βέλοιο τῶν Φί-
λων τινα προρέψασθαι, ὅποτε ἀποδημοῖς,

G 4

ἐπι-

ἐλευθέριος; τὰ μὲν γὰρ πονηρὰ ἀνθρώπια ^g 90
 ἔκ ἂν ἄλλως μάλλον ἔλθοις, ἢ εἰ διδοίης τί τὰς
 δὲ καλῶς καὶ γαθῶς ἀνθρώπους προσφιλοῦς
 χρώμενος μάλις ἂν κατεργάσαιτο. Καὶ ὁ 91
 Χαιρεκράτης εἶπεν, εἰάν ἔν ἐμῶ ταῦτα ποιῶν-
 τος, ἐκεῖνος μηδὲν βελτιῶν γίγνηται; τί γὰρ
 αἶλλο, εἶφη ὁ Σωκράτης, ἢ κινδυνεύσεις ἐπι-
 δεῖξαι, σὺ μὲν χρησὸς τε καὶ φιλάδελφος
 εἶναι, ἐκεῖνος ^h δὲ Φαῦλός τε καὶ ἔκ ἀξίος
 εὐεργεσίας; Ἀλλ' ἔδεν οἶμαι τῶτων εἶσεσθαι 92
 νομίζω δὲ αὐτὸν, ἐπειδὴν ἀμθητάμ σε προκα-
 λόμενον εἰσὶν τὸν ἀγῶνα τῶτον, πάνυ φι-
 λονικήσεν, ὅπως περιγενήτῃ σε λόγῳ καὶ
 ἔργῳ εὐ ποιῶν. Νῦν μὲν γὰρ ἔτας, εἶφη, δια- 93
 κείσθε, ὥσπερ εἰ τῷ χεῖρε, ἃς ὁ Θεὸς ἐπὶ τὸ
 συλλαμβάνειν ἀλλήλους ἐποίησεν, ἀφεμένω ⁱ
 τῶτο τράποιοντο πρὸς τὸ διακωλύειν ἀλλήλων ἢ 94
 εἰ τῷ πόδε θεῖα μοῖρα πεποιημένω πρὸς τὸ
 συνεργεῖν ἀλλήλων, ἀμελήσατε τῆτες, ἐμπο-
 δίζουεν ἀλλήλω, ἔκ ἂν πολλῇ ἁμαθίᾳ εἴη καὶ 95
 κακοδαμονία τοῖς ἐπ' ὠφελείᾳ πεποιημένοις
 ἐπὶ βλάβῃ χρῆσθαι. Καὶ μὴν ἀδελφῶ γε 96
 (ὡς ἐμοὶ δοκεῖ) ὁ Θεὸς ἐποίησεν ἐπὶ μείζονι
 ὠφελείᾳ ἀλλήλων, ἢ χεῖρέ τε καὶ πόδε καὶ
 ὀφθαλμῶ, καὶ τὰλλα δ' ὅσα ἀδελφὰ ἐφυσεν
 ἀνθρώποις. Χεῖρες μὲν γὰρ εἰ δεῦ αὐτάς τὰ 97
 πλέον ὀργυιᾶς διέχοντα ἅμα ποιῆσαι, ἔκ ἂν
 δύναμιτο πόδες δὲ εἰδ' ἂν ἐπὶ τὰ ὀργυιᾶν διέ- 98
 χοῖτα ἔλθοιεν ἅμα. ὀφθαλμοὶ δὲ οἱ δοκῶν-

G 5 ΤΕΣ

g Ita legendum puto pro ἀνθρώπια, homunciones enim putat humiles & venales. Ita est in WELSS.

h Int. κινδυνεύσεις, si enim a κινδυνεύσεις ἐπιδείξου penderet, accusatiuus sequeretur: nominatio locus, vbi in eadem persona substituitur.

i Vid. ad n. 5, f. 39.

- τες ἐπὶ πλείστον ἐξικνεῖσθαι, εἰδ' ἂν τῶν ἔτε
 ἐγγυτέρω ὄντων τὰ ἔμπροσθεν ἅμα, καὶ τὰ
 ὀπίσθεν ἰδεῖν δύνασθαι. Ἀδελφῶ δὲ Φίλω ἐνε,
 καὶ πολὺ διεσῶτε πρᾶξιθαι ἅμα καὶ ἐπ' ὠφε-
 99 λεία ἀλλήλων. (4) Ἦκιστα δὲ ποτε αὐτῆ
 καὶ περὶ Φίλων διαλεγόμενος, ἐξ ἧν ἔμοιγε
 ἐδόκει μάλιστα ἂν τις ὠφελείσθαι πρὸς Φίλων
 100 κησίν τε καὶ χρεῖαν. Τῆτο μὲν γὰρ δὴ πολ-
 λῶν ἔφη ἀκχεῖν, ὡς πάντων κημάτων κρᾶτι-
 101 σον ἂν εἴη Φίλος σοφὸς καὶ ἀγαθός· ἐπιμε-
 λυμένοις δὲ παντὸς μᾶλλον ὄραν ἔφη τῆς πολ-
 102 λῆς ἢ Φίλων κησέως. Καὶ γὰρ οἰκίας, καὶ
 ἀγρῶν, καὶ ἀνδράποδα, καὶ βοσκῆμαθα, καὶ
 σκευὴ κηωμένους τε ἐπιμελῶς ὄραν ἔφη, καὶ τὰ
 103 ὄντα σώζειν πειρωμένους. Φίλον δὲ, ὁ μέγιστον
 ἀγαθὸν εἶναι φασί, ὄραν ἔφη τῆς πολλῆς
 104 ἔτε ὅπως κησῶνται φροντίσθαι, ἔτε ὅπως
 (ὡς)^k οἷόν τε αὐτοῖς σώζονται· ἀλλὰ καὶ
 καμνόντων Φίλων τε καὶ οἰκετῶν ὄραν τινὰς
 ἔφη, τοῖς μὲν οἰκέταις καὶ ἰατρῶν εἰσάγοντας,
 καὶ τὰλλα πρὸς ἰυγείαν ἐπιμελῶς παρασκευά-
 105 ζοντας, τῶν δὲ Φίλων ὀλιγοῦντας· ἀποθα-
 νόντων τε ἀμφοτέρων, ἐπὶ μὲν τοῖς οἰκέταις
 ἀχθόμενος, καὶ ζημίαν ἠγεμένους, ἐπὶ δὲ
 106 τοῖς Φίλοις, εἰδέν οἰομένους ἐλατῆσθαι. καὶ
 τῶν μὲν ἄλλων κημάτων εἰδέν ἑῶντας ἀθερά-
 πευτον, εἰδ' ἀνεπίσκεπτον τῶν δὲ Φίλων ἐπι-
 μελείας δεομένων ἀμελεῖσθαι. Ἐτι δὲ πρὸς
 τῆτοις ὄραν ἔφη τῆς πολλῆς, τῶν μὲν ἄλλων
 κημά-

99
*Amicus res
 vulgo negle-
 git.*

k ὡς inferere ausus sum, quod sententia postulare videtur, & cum adfuisset, a praecedente ὅπως absorptum. Nisi ὅσον τε absolute ponitur, pro ὡς ὅσον τε. Caeterum σώζονται diserte habet *Castell.* Ab σώζοντας, quod coherere potest cum φροντίσοντας, ut ὅπως εἶδοντε jungantur.

κλήματων, καὶ πάνυ πολλῶν αὐτοῖς ὄντων, τὸ
 πλῆθος εἰδότες· τῶν δὲ Φίλων ὀλίγων ὄντων, 107
 ἔμεινον τὸ πλῆθος ἀγνοῦντας, ἀλλὰ καὶ τοῖς
 πυνθαιομένοις τῆτο, καταλέγειν ἐγχειρήσαν-
 τας, ἕς ἐν τοῖς Φίλοις ἔθεσαν, πάλιν τῆτες ἰ
 ἀνατίθεσθαι, τοσῶτον αὐτὰς τῶν Φίλων φρον-
 τίζειν. Καὶ ται πρὸς ποῖον κλήμα τῶν ἄλλων 108
 παραβαλλόμενος Φίλος ἀγαθός, ἔκ ἂν πολλῶν *Sed omnium
 praestantis-
 sima.*
 κρείττων Φανείη; Ποῖος γὰρ ἵππος, ἢ ποῖον 109
 ζεύγος ἔτω χρήσιμον, ὥσπερ χρηστὸς Φίλος;
 ποῖον δὲ ἀνδραποδόν, ἔτως εὐνευ καὶ παρα-
 μόνιμον, ἢ ποῖον ἄλλο κλήμα ἔτω πάγχρηστον;
 ὁ γὰρ ἀγαθὸς Φίλος εαυτὸν τάττει πρὸς πᾶν 110
 τὸ ἐλλείπον τῶ Φίλω, καὶ τῆς τῶν ἰδίων κα-
 τασκευῆς, καὶ τῶν κοινῶν πράξεων, καὶ ἂν
 τε τινα εὐποιῆσαι δέη συνεπιχρῆναι ἂν τε τίς 111
 φόβος ταρατῆι, συμβοηθεῖ, τὰ μὲν συνα-
 ναλίσκων, τὰ δὲ καὶ συμπράττων, καὶ τὰ
 μὲν συμπεῖθων, τὰ δὲ βιαζόμενος· καὶ εὐ μὲν 112
 πράττοντας πλείστα εὐφραίνων, σφαλόμενος
 δὲ πλείστα ἐπανορθῶν. Ἄ δὲ αἴτε χεῖρες ἐκά- 113
 στῶ ὑπηρετῆσι, καὶ ὀφθαλμοὶ προορώσι, καὶ
 τὰ ὦτα προακῶσι, καὶ οἱ πόδες διανύτῃσι,
 τῆτων Φίλος εὐεργετῶν ἔδενός λείπειται. Πολ- 114
 λάκις δὲ ἂ ὑπὲρ αὐτῆ τις ἢ ἐκ ἐξεργάσατο,
 ἢ ἐκ εἶδεν, ἢ ἐκ ἤκησεν, ἢ ἔδῆνυσε, ταῦτα
 ὁ Φίλος πρὸς τῆς Φίλος ἐξήκεσεν· ἀλλ' ὅμως 115
 ἔμοι μὲν δένδρα πειρῶνται θεραπεύειν τῆ καρ-
 πῆ ἐνεκεν, τῆ δὲ παμφορατῆτε κλήματος, ὁ
 καλεῖται Φίλος, ἀργῶς καὶ ἀνειμένως οἱ πλεί-
 στοι ἐπιμέλονται. — (6) Εἰπέ μοι, ἔφη, 116

Κριτό- *Qualisami-
 cūs quae-
 rendus? no-
 gatiue.*
 I Ita lego pro τάτοις & interpretor, quos in numero
 amicorum iam retulerant, retractare & in aliam classem repo-
 nere, vt fit in lufu XII. Scriptorum f. περὶ τῆς Γραειορῶν,
 τῆ ἵλις ἀνατίθεσθαι v. Plato Hipparcho p. 3. C. Laemar.

- Κριτόβουλε, εἰ δεόμεθα φίλος ἀγαθὸς, πῶς
 ἂν ἐπιχειροίημεν σκοπεῖν; ἄρα πρῶτον μὲν ζη-
 τητέον, ὅσις ἄρχει γαστρός τε καὶ φιλοποσίας,
 117 καὶ λαγνείας, καὶ ὑπνῶ καὶ ἀργίας; ὁ γὰρ
 ὑπὸ τῶν κρατέμενος, ἕτ' αὐτὸς ἑαυτῷ
 δύναται ἂν, ἕτε Φίλω τὰ δεόντα πράττει.
 Μὰ Δί' ἔδῃτα εἶφη ἕκῃν τῶ μὲν ὑπὸ τῶν
 ἀρχομένων ἀφελῆσον δοκεῖ σοι εἶναι. Πάνυ μὲν
 118 ἔν εφη. Τί γὰρ, εἶφη, ὅσις δαπανηρὸς ὢν μὴ
 αὐτάρκης ἐστίν, ἀλλὰ αἰεὶ τῶν πλησίων δεῖται
 καὶ λαμβάνων μὲν μὴ δύναται ἀποδίδοναι, μὴ
 119 λαμβάνων δὲ, τὸν μὴ δίδοντα μισεῖ ἔδοκεῖ
 σοι καὶ ἕτος χαλεπὸς φίλος εἶναι; Πάνυ, εἶφη
 ἕκῃν ἀφελῆσον καὶ τῆς; ἀφελῆσον μένοι, εἶφη.
 120 Τί γὰρ ὅσις χρηματίζεσθαι μὲν δύναται, πολ-
 λῶν δὲ χρημάτων ἐπιθυμεῖ, καὶ διὰ τῆτο δυσ-
 ξύμβολός ἐστι, καὶ λαμβάνων μὲν ἕδεται,
 ἀποδίδοναι δὲ ἔβδλεται; Ἐμοὶ μὲν δοκεῖ, εἶφη,
 121 ἕτος ἐτι πονηρότερος ἐκείνῃς εἶναι. Τί δ' ὅσις
 ἔχει τὸν ἔρωτα τῶ χρηματίζεσθαι, μὴ δὲ πρὸς
 ἐν ἄλλο χολὴν ποιεῖται, ἢ ὅπόθεν αὐτὸς κερ-
 δανεῖ; Ἀφελῆσον καὶ τῆς, ὡς ἔμοι δοκεῖ
 122 ἀνωφελῆς γὰρ ἂν εἴη τῷ χρωμένῳ. Τί δ' ὅσις
 ψασιώδης τις ἐστίν, καὶ θέλων πολλὰς τοῖς φίλοις
 ἐχθρὰς παρέχειν; Φευκτέον ἢ Δία καὶ τῆτον.
 Εἰ δὲ τις τῶν μὲν τῶν κακῶν μηδὲν ἔχει, εὖ
 δὲ πάσχων ἀνέχεται, μηδὲν φροντίζων τῶ ἀντ-
 123 ευεργετεῖν; Ἀνωφελῆς ἂν εἴη καὶ ἕτος. Ἀλλὰ
 ποῖον, ὦ Σώκратες, ἐπιχειρήτομεν φίλον ποιεῖ-
 σθαι; οἴμοι μὲν ὅς τάναντία τῶν ἐγκρατῆς
 μὲν ἐστὶ τῶν διὰ τῶ σώματος ἡδονῶν, εὐορκος
 δὲ καὶ εὐξύμβολος ὢν τυγχάνει, καὶ φιλόνο-
 κος πρὸς τὸ μὴ ἐλλείπεσθαι, εὖ ποιῶν τῶς
 εὐερ-

εὐεργετῶντας ἑαυτὸν, ὥστε λυσιτελεῖν τὰς χρω-
 μένας. Πῶς ἐν αὐτὰ δοκιμάσαμεν ὡς Σώ- 124
 κράτες, πρὸ τῆ χρεῖσται; Τὰς μὲν ἀνδρῶν-
 τοποῖς, ἔφη, δοκιμάζομεν, καὶ τοῖς λόγοις
 αὐτῶν τεκμηριούμενοι ἀλλ' ὃν ἂν ὀρῶμεν τὰς
 πρόσθεν ἀνδρῶν καλῶς εἰργασμένοι, τῶν
 πιστεύομεν καὶ τὰς λοιπὰς εὐ ποιήσῃ. Καὶ 125
 ἀνδρῶν δὴ λέγεις, ἔφη, ὅς ἂν τὰς φίλους τὰς
 πρόσθεν εὐ ποιῶν φαίνονται, δῆλον εἶναι καὶ
 τὰς ὑτέρους εὐεργετήσονται; Καὶ γὰρ ἰπποῖς, ἔφη,
 ὃν ἂν τοῖς πρόσθεν ὀρῶ καλῶς χρώμενον, τῶν
 καὶ ἄλλοις οἴμαι καλῶς χρεῖσται — ὅταν, 126
 ὡς Κριτόβουλε, φίλος τινὶ βέλιοιο γενέσθαι, εἰ-
 σεις με κατεπειῖν^m σε πρὸς αὐτὸν, ὅτι ἀγα-
 σαῖτε αὐτῶ, καὶ ἐπιθυμῆις φίλος αὐτῶ εἶναι,
 Κατηγορεῖ, ἔφη ὁ Κριτόβουλος· ἐδένα γὰρ οἶδα 127
 μισῆναι τὰς ἐπεισῆναι. Ἐάν δέ σε προσκα-
 τηγορήσω, ἔφη, ὅτι διὰ τὸ ἀγαθῶν αὐτῶ
 καὶ εὐνοικῶς εἶχαι πρὸς αὐτὸν, ὅρα μὴ δια- 128
 βάλλεσθαι δόξεις ὑπ' ἐμῶ; Ἀλλὰ καὶ αὐτῶ
 μου, ἔφη, ἐγγίγνεσθαι εὐνοια πρὸς ἐς ἂν ὑπολά-
 βω εὐνοικῶς εἶχει πρὸς ἐμῶ. Ταῦτα μέντοι,
 ἔφη ὁ Σωκράτης, ἔξεσθαι μοι λέγειν περὶ σῶ
 πρὸς ἐς ἂν βέλῃ φίλος ποιήσασθαι. Ἐάν δέ 129
 μοι ἐτι ἐξασίαν ὧς λέγειν περὶ σῶ, ὅτι ἐπι-
 μελής τε τῶν φίλων εἶ, καὶ ἐδεν ἔτω χαίρεις,
 ὡς φίλοις ἀγαθοῖς, καὶ ἐπὶ τε τοῖς καλοῖς
 ἔργοις τῶν φίλων ἀγάλλῃ, ἐχ' ἦτον ἢ ἐπὶ
 τοῖς ἑαυτῶ καὶ ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς τῶν φίλων 130
 χαίρεις ἐδεν ἦτον, ἢ ἐπὶ τοῖς ἑαυτῶ ὅπως δὲ
 ταῦτα

^m Gusta, qui potes, mel apis Atticæ in vocibus
 κατεπειῖν & κατηγορεῖν, quæ accusare significant, vel de-
 ferre, hic εἰρωνεῖα plane Socratica pro commendatione
 ponuntur.

- ταῦτα γίγνηται τοῖς φίλοις, ἐκ ἀποκάμνεις
 131 μηχανώμενος καὶ ὅτι ἐγνωκας ἀρετὴν εἶναι,
 νικᾶν, τὴν μὲν φίλος εὖ ποιῆναι, τὴν δὲ ἐχθρὸς
 κακῶς· πάντῃ ἂν οἰμᾷ σοι ἐπιτήδειον εἶναι με
 132 σύνδηρον τῶν ἀγαθῶν φίλων. Τί ἔν, ἔφη ὁ
 Κριτόβουλος, ἐμοὶ τῷτο λέγεις; ὡς περὶ ἐκ ἐπὶ
 σοὶ ὄν ὅ, τι ἂν ἐβλήη περὶ ἐμῶ λέγειν; Μα Δι
 ἔχ, ὡς ποτε ἐγὼ Ἀσπασίας ῥ ἤκασα. ἔφη
 γὰρ τὰς ἀγαθὰς προμηθεΐδας, μετὰ μὲν ἀλη
 θεΐας τὰγαθὰ διαγγελῆσας, δεινὰς εἶναι
 συναγεῖν ἀνθρώπους εἰς κηδείαν, ψευδομένας δ'
 133 ἐκ ὠφελεῖν ἐπαυθῆσας· τὴν γὰρ ἐξυπαλήθευ
 τας, ἀμα μισεῖν ἀλλήλους τε καὶ τὴν προμη
 θεΐαν· ἀ δὴ καὶ ἐγὼ πεισθεὶς δεδωῶς ἔχειν,
 ἠγῶμαι, ἐκ ἐξείναι μοι περὶ σὲ λέγειν ἐπα
 134 νῆσι· ἔδδεν, ὅ, τι ἂν μὴ ἀληθεύω. Σὺ μὲν ἄρα,
 ὁ Κριτόβουλος, τοῖστος μοι φίλος εἶ, ὡ Σώκράτης,
 οἷος, ἂν μὲν τι αὐτὸς ἔχω ἐπιτήδειον εἰς τὸ φίλος
 κήσασθαι, συλλαμβάνειν μοι· εἰ δὲ μὴ, ἐκ ἂν
 ἐθέλοις πλάσας τι εἰπεῖν ἐπὶ τῇ ἐμῇ ὠφελείᾳ.
 135 Πότερα δ' ἂν, ἔφη ὁ Σωκράτης, ὡ Κριτόβουλε,
 δοκῶ σοι μᾶλλον ὠφελεῖν σε τὰ ψευδῆ ἐπαυθῶν,
 ἢ πείθων πειρᾶσθαι σε ἀγαθὸν ἄνδρα γενέσθαι;
 εἰ δὲ μὴ φανερόν, ἕτως ἔξεςί σοι ἐκ τῶνδε σκέ
 136 ψαι. Εἰ γὰρ σε βεβλόμενος φίλον ποιῆσαι ναυ
 κλήρω, ψευδόμενος ἐπαυθῶν, φάσκων ἀγαθὸν
 εἶναι κυβερνήτην· ὁ δὲ μοι πεισθεὶς ἐπιρῆψεϊέν
 σοι τὴν ναῦν μὴ ἐπισαμένω κυβερναῖν, ἔχεις
 τινὰ

Bonae pro
 pudae.

n Socrates rogauerat, an permetteret Critobulus haec de se dici amici veri criteria? Hic, quidni? inquit. Tum Socrates negat, mentiri suum esse. Si igitur velit ea de se dici, etiam rebus esse praestanda.

o Atticismus, pro ὄντος, quasi non in potestate tua esset.

p Quam Socrates eloquentiae magistrum habuit.

- τινά ἐλπίδα μὴ ἂν σαυτὸν τε καὶ τὴν ναῦν
ἀπολέσαι; ἢ εἴ σοι πείσομαι κοινῇ τὴν πόλιν, 137
ψευδόμενος, ὡς ἂν στρατηγικῶ τε καὶ δικαστικῶ
καὶ πολιτικῶ εὐαίην ἐπιρέψαι, τί ἂν εἴει σαυτὸν,
καὶ τὴν πόλιν ὑπὸ σε παθεῖν; ἢ εἴ τινος ἰδία 138
τῶν πολιῶν πείσομαι ψευδόμενος, ὡς ὄντι οἰκο-
νομικῶ τε καὶ ἐπιμελεῖ τὰ εὐαίων ἐπιρέψαι, ἄρ-
εῖ ἂν πείραν διδῆς ἅμα τε βλαβερός εἴης, καὶ
καταγέλαστος Φαίνοιο; Ἀλλὰ συνβιωτάτη τε, 139
καὶ ἀσφαλεστάτη, καὶ καλλίστη ὁδός, ὧ Κρίτό-
βουλε, ὅ, τι ἢ ἂν βέλη δοκεῖν ἀγαθὸς εἶναι, τὸτο
καὶ γενέσθαι ἀγαθὸν πειράσθαι. — (7) Φασίν, 140
ὅτε Φωνήεντα ἦν τὰ ζῶα, τὴν αἰνὰ πρὸς τὸν δε-
σπότην εἰπεῖν θαυμαστὸν ποιεῖς, ὃς ἡμῖν μὲν 141
ταῖς καὶ ἐρία σοὶ κ' ἄρνας καὶ τυρὸν παρεχέσθαι,
εἰδὲν διδῶς, ὅ, τι ἂν μὴ ἐκ τῆς γῆς λάβωμεν τῶ
δὲ κυνί, ὃς εἰδὲν τοιούτων σοὶ παρέχει, μεταδίδως
ἕπερ αὐτὸς ἔχεις σίτες· τὸν κύνα ἔν ἀκέσσαντα
εἰπεῖν, καὶ μάδια ἐγὼ γάρ εἰμι ὁ καὶ ἡμᾶς σώζων,
ὥστε μῆτε ὑπ' ἀνθρώπων κλέπτεσθαι, μῆτε ὑπὸ 142
λύκων ἀρτάζεσθαι· ἐπεὶ ὑμεῖς γε, εἰ μὴ ἐγὼ
προφυλάττοιμι ὑμᾶς, εἰδ' ἂν νέμεσθαι δύνασθε,
φοβόμενα μὴ ἀπόληθε· ἔτω δὴ λεγέσθαι ἢ τὰ 143
πρόβαλα συγχωρῆσαι τὸν κύνα προτιμάσθαι.
- Ὡσπερ ὁ κιθαρίζειν μαθὼν, καὶ εἰ μὴ κι-
θαρίζῃ, κιθαρίσης ἐσιν, καὶ ὁ μαθὼν ἰᾶσθαι, 144
καὶ μὴ ἰατρεύῃ, ὁ μὲν ἰατρός ἐστι· ἔτω καὶ ὁδε
ἀπὸ τῶδε τῆς χρόνης διαλελεῖ στρατηγὸς ὢν, καὶ
μηδεὶς αὐτὸν ἐληταί· ὁ δὲ μὴ ἐπιστάμενος, ἔτε
στρατηγὸς, ἔτε ἰατρός ἐστιν, εἰδ' ἂν ὑπὸ πάντων
ἀνθρώπων αἰρεθῇ. — Παρασκευαστικὸν τῶν εἰς 145
τῶν

Quod videtur
vis, esto.

Fabule de
cané & oui-
bus.

Ex
Libro III.

143
Virtus non
pendet a iu-
dicio homi-
num.

145
Imperatoris
virtutes.

q n. 7. f. 120.

r Dionysodorus, cui persuaserat, ut exercitus ducendi
artem disceret.

- τὸν πόλεμον τὸν στρατηγὸν εἶναι χρῆν, καὶ πορισ-
 146 κὰν τῶν ἐπιτηδεῶν τοῖς στρατιώταις, καὶ μηχανι-
 κῶν, καὶ ἐργασικῶν, καὶ ἐπιμελῆ, καὶ καρβερικῶν,
 καὶ ἀγγλίων, καὶ φιλόφρονά τε καὶ αἰμόν, καὶ
 ἀπλῆν τε καὶ ἐπίβουλον, καὶ φυλακτικὸν τε καὶ
 κλέπτην, καὶ προεξικὸν καὶ ἀρπαγα, καὶ φιλό-
 147 δωρον καὶ πλεονέκτην, καὶ ἀσφαλῆ, καὶ ἐπιθετι-
 κόν, καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ φύσει καὶ ἐπισημῆ, ἃ
 δεῖ τὸν εὖ στρατηγὸν ἔχειν. Καλὸν δὲ καὶ τα-
 κτικὸν εἶναι πολὺ γὰρ διαφέρει στρατεύμα τετα-
 148 γμῆνον ἀτάκτως ὡς περ λίθοι τε καὶ πλίνθοι καὶ
 ξύλα καὶ κέραμος, ἀτάκτως μὲν ἐξῆμιμένα ἔδεν
 χρήσιμά ἐστιν ἐπειδὰν δὲ ταχθῆ κατὰ μὲν καὶ
 ἐπιπαλῆς, τὰ μὴτε σηπόμενα, μὴτε τηκόμενα,
 οἷτε λίθοι καὶ ὁ κέραμος, ἐν μέσῳ δὲ αἴτε πλίν-
 149 θοι, καὶ τὰ ξύλα, ὡς περ ἐν οἰκοδομίᾳ συντιθε-
 ται, τότε γίνεται πολλῆ ἄξιον κῆμα αἰκία.
 — (3) Ἐν παντὶ πράγματι οἱ ἄνθρωποι τῆτος
 μάλις ἐθέλουσιν πείθεσθαι, ὅς ἂν ἠγαῶνται βελ-
 150 τίς εἶναι. Καὶ γὰρ ἐν νόσῳ, ἂν ἂν ἠγαῶνται ἰατρει-
 κῶτάστον εἶναι, τῆτος μάλις πείθονται καὶ ἐν
 πλοῖῳ οἱ πλεονῆς, ὅς ἂν κυβερνητικῶτάστον, καὶ
 ἐν γεωργίᾳ, ὅν ἂν γεωργικῶτάστον. — (5) Τὸ θάρ-
 151 σος ἀμελείαν τε καὶ θραθυμίαν καὶ ἀπειθείαν
 ἐμβάλλει ὁ δὲ φόβος προσεκτικώτερος τε καὶ
 εὐπειθεστέρος καὶ εὐτακτικώτερος ποιεῖ τεκμαίραται
 152 δ' ἂν τῆτος, καὶ ἀπὸ τῶν ἐν τοῖς ναυσίν ὅταν
 μὲν γὰρ δῆτε μηδὲν φοβῶνται, μεσοὶ εἰσὶν ἀτα-
 ξίας ἔσ' ἂν δ' ἢ χειμῶνα ἢ πολεμίας δεῖσασιν,
 ἔ μόνον τὰ κελευόμενα πάντα ποιεῖσιν, ἀλλὰ
 καὶ σιγῶσι παραδοκῆνες τὰ προσαχθησόμενα
 ὡς περ ὁ χροεῖται.

IX. Ex

Qui in theatris saltant chorei, eos praesertim intentos esse oportet ad nutum & motum omnem praecentoris vel praefultoris. Idem facere oportet milites, nautas &c.

149
 Obsequun-
 tur homines
 praestantio-
 ribus.